

DE JASJES VAN HUZAAAR RENGERS HORA SICCAMAMA

Tekst: Bert-Jan Dierink redactie: Bert Rietberg

In het hobbymuseum van Bert-Jan Dierink bevinden zich sinds enige tijd een tweetal jasjes van Rengers Hora Siccama, die diende in de Grebbelinie en in 1944 meedeed aan een verzetsactie die leidde tot dramatische gebeurtenissen in Putten.

Jhr. mr. Wiardus Jacob Hendrik Duco Rengers Hora Siccama (Roepnaam Wiete) werd geboren op 15 maart 1916 te Düsseldorf. Hij studeerde rechten aan de universiteit van Utrecht, maakte de meidagen van 1940 mee als 2^e Luitenant in het noordelijke deel van de Grebbelinie, werd lid van de Binnenlandse Strijdkrachten gewest 6 Harderwijk en van de Raad Van Verzet. Het verhaal zou in 1945 eindigen met een mislukte ontsnappingspoging. Wiete werd 28 jaar.

Pelotonscommandant 1937

Op 5 oktober 1936 begon Wiete aan zijn dienstplicht. Hij werd uitgenodigd om deel te nemen aan de 20ste cursus bij de School van Reserve officieren Cavalerie (SROC), van oktober 1936 tot juli 1937. Daarna zouden hij en zijn 25 medeleerlingen drie maanden doorbrengen als pelotonscommandanten. Eén van die medeleerlingen was George Maduro, die bekend zou worden door zijn succesvolle optreden in de meidagen van 1940 en het park (Madurodam) dat naar hem is genoemd. In tenminste een van zijn 46 brieven, die hij tijdens zijn dienstitijd schreef naar huis, vertelde Maduro over Rengers Hora Siccama.

Geheel rechts Rengers Hora Sikkema als wachtmeester in paradetueue op het achterterrein van de Boreelkazerne te Deventer, oktober 1937. (foto: Cavaleriemuseum Amersfoort)

Na een feest- en excursieweek gaan de eenentwintig nieuwbakken kornetten naar hun verschillende regimenten, waar zij de komende drie maanden het echte legerleven zullen meemaken. Maduro en Wiardus Rengers Hora Siccama gaan naar het 4de Half-regiment in Deventer. Hun taak is om de huzaren die opkomen voor hun herhalingsplicht, klaar te stomen om deel te nemen aan de grote manoeuvres. Het valt ze niet mee.

Negen september 1937 schrijft Maduro daarover: "Vanmorgen is de herhalingslichting opgekomen en U kunt zich geen flauw idee ervan vormen, wat Siccama en ik vandaag hebben moeten werken. Voor al die mensen kleeren, wapens enz. ontvangen en uitdelen, paarden harnaschementen overnemen, mensen naar de dokter sturen, en dat met een ongeoeffend, ongedisciplineerd zootje, want dat zijn deze herhalingspummels, die 3 jaar geleden het laatst gediend hebben. De twee weken, die voor de boeg liggen, zullen voor Siccama en mij (Groepscommandanten van het 1ste Peloton) geen pretje zijn. Onze pelotonscommandant is [...] niet al te kundig, [...] zoodat wij feitelijk de commandanten van het peloton zijn en voor alles en nog eens alles moeten zorgen. We gaan woensdag a.s. 15 sept. voor 8 dagen op manoeuvre met ± 36 herhalingsmensen te paard."

Promotie 1939

Op 1 december 1939 werd Wiete tegelijk met Maduro bevorderd tot 2e luitenant. Tijdens de Mobilisatie van 1939-1940 werd hij ingedeeld bij het 4e eskadron van het 5e regiment huzaren, wat als garnizoensstad Harderwijk had.

Foto: gemobiliseerde militairen staan aangetreden op de Markt in Harderwijk. Het gebouw op de achtergrond is het Oude Stadhuis. (Bron: Streekarchivariaat Harderwijk)

Het jasje op de vorige pagina betreft een veldgrijs tenue, het tweede is een zogenaamde attila. Deze uniformjas met opstaande kraag werd door huzaren gedragen. De jas is versierd met knoop-en-lus sluitingen (tressen).

Kaart met de posities van het 1ste en 5de Regiment Huzaren ten oosten van de Grebbelinie. De gestreepte lijn geeft de scheiding tussen de regimenten aan. Het vierde eskadron waarin Hora Siccama diende (4-5 R.H.) is zichtbaar bij Putten. (detail van de kaart uit *De Militaire Spectator* 110^e jaargang, nummer 7. Juli 1941.)

Mei 1940

Het 5e Regiment Huzaren was geheel met paarden uitgerust en bestond uit vier Eskadrons. Het was versterkt met een Mitrailleur Eskadron en een Batterij 6 Veld (8 stukken). De oorspronkelijke taak van de lichte troepen voor de Grebbelinie was het leveren van verdragingsgevechten én het uitvoeren van het vernielingsplan. Met de beoogde weerstand was recht gedaan aan de nieuwe naam van de Grebbelinie: Valleistelling. De verdediging zou dan niet alleen in lijn worden uitgevoerd langs het Valleikanaal en de Griff, maar een brede zône in de Gelderse Vallei. Er waren echter zoveel reserves onttrokken aan het Veldleger in de Grebbelinie, dat de troepen geen ernstige gevechten mochten leveren en zoveel mogelijk intact binnen de stelling moesten komen. Hierdoor zouden de huzaren als belangrijke reserve kunnen dienen.

Enige onrust

Het 4e Eskadron stond onder leiding van Reserve-Ritmeester H.A. van Heek. Hora Siccama was één van de vier pelotonscommandanten. In van nacht van 9 op 10 mei 1940 kreeg 4-5 R.H. opdracht om stelling in te nemen bij Putten. Later die dag kregen ze het bevel de haven van Nijkerk te bewaken. Daarna trokken ze door de Grebbelinie naar het westen en namen posities in bij het bos tegenover Beukbergen, een landgoed in Huis ter Heide bij Zeist. Daar deed zich in de nacht van 11 op 12 mei nog een merkwaardig incident voor. Volgens een naoorlogs onderzoek riep een motorordonnans of een kapitein in een motor met zijspan dat er Duitse pantserwagens in aantocht waren. Commandant van Heek zou met een pistool in de hand aan zijn eskadron zijn verschenen en geroepen hebben dat men moest vluchten. Omdat dit paniek veroorzaakte, terwijl het geheel onaannemelijk was, werd de commandant vervangen door 1ste Luitenant G.A. van der Bruggen. Na de oorlog zou Van Heek

ontkennen dat hij het woord 'vluchten' gebruikt had. Hij had naar eigen zeggen juist opdracht gegeven om met twee stukken 6 Veld en een sectie mitrailleurs de weg af te sluiten. Een andere officier verklaarde bovendien dat er nooit sprake was geweest van paniek, hooguit enige onrust. Op 12 mei kregen ze het bevel terug te trekken naar kasteel Haarzuilens. Daar hoorden ze later het bericht dat Nederland had gecapituleerd.

Verzet

Toen Wiete zich eind 1943 moest melden voor krijgsgevangenschap, dook hij onder en kwam in Putten terecht. Zijn vader was een Duitsgezinde professor en zijn moeder Duits maar wel anti-nazi. Daardoor was hij aanvankelijk Duitsgezind, maar spoedig na de Duitse inval kwam hij tot inkeer. Omdat hij met zijn vader had gebroken had legde hij zijn situatie uit aan de burgemeester van Putten Jhr. M.L. van Geen die hem in huis nam. Wiete verloofde zich met zijn dochter Cocky en raakte bevriend met zoon Henri. Hij sloot zich aan bij de illegale beweging onder de schuilnaam 'Eduard'. Op 30 september 1944 pleegde Rengers Hora Siccama met 7 andere verzetsmannen een aanslag op een auto waarbij een verzetsman en een Duitse officier om het leven kwamen. Een andere Duitse militair werd gevangen genomen. Daarop werd het gebied door de bezetter uitgekamd, Putten omsingeld en onschuldige gijzelaars opgepakt om via Kamp Amersfoort naar Neuengamme te worden gebracht. De gevolgen van de aanslag waren verschrikkelijk en kostten uiteindelijk aan 552 mannen het leven.

Op 9 november werden Wiete met broer en zus Van Geen gearresteerd toen ze terugkwamen van een spoorwegaanslag. Het drietal werd overgebracht naar Nijkerk waar ze bleven tot 30 november. Daarop werden ze overgebracht naar de Koning Willem III kazerne. Gedurende het verhoor werden ze mishandeld, maar geen van de drie liet iets los. Op 1 december werden ze overgebracht naar Kamp Amersfoort waar ze verbleven tot 31 januari 1945.

De laatste reis

Op 31 januari 1945 werden Wiete en Henri voor verhoor teruggehaald naar de Willem III-kazerne in Apeldoorn, omdat er een belastende verklaring over hen was afgelegd. Er gingen drie mannen mee van de S.D. Toen ze in de kleine Opel wilden stappen vroeg één van de bewakers aan Wiete naar een pakje dat hij vast had. Hij antwoordde daarop: "Boterhammen." Bij controle bleek er echter een bijtel in te zitten. Na een waarschuwing dat hij zich gedeisd moest houden stapten ze achter in, waarbij de linkerhand van Wiete geboeid werd aan de rechter hand van Henri. Bewaker Dirckx ging tussen hen in zitten. Ter hoogte van het munitiedepot bij Hoog Soeren vroeg Wiete aan Dirckx hoe laat het was. Op het moment dat hij bukte om te kijken sloeg Wiete hem in de nek, en schoot de stengun leeg van de tweede bewaker. De kogels vlogen door het dashboard en vernielden de motorkap. Vervolgens onstond er een worsteling om het pistool van Dirckx, waarna het geboeide tweetal zich uit de auto wist te wringen. Bij de vlucht werd Wiete echter in de rug geschoten, waarna ook Henri het opgaf. Onderweg naar het lazaret overleed Wiete. Hij werd aanvankelijk begraven op 6 februari te Ugchelen, maar later in 1976 herbegraven in Loenen (Gld.) Vak D grafnummer 389. Henri van Geen werd overgebracht naar de Willem III-kazerne en later nabij Varsseveld gefusilleerd. Ook de vroegere studiegenoot George Maduro werd slechts 28 jaar. Hij overleed februari 1945 in concentratiekamp Dachau. Cocky wist in februari 1945 te ontsnappen en overleefde de oorlog, evenals haar vader die zwaar ziek terugkwam uit gevangenschap te Duitsland.

Bronnen:

De Militaire Spectator 110^e jaargang, nummer 7. Juli 1941. *De lichte troepen voor de Grebbelinie*
E.H. Brongers, *De Nederlandse Cavalerie in de Meidagen van 1940*. (Amersfoort, 1998)
NIMH, verslag Commandant 4-5 R.H. G.A. van der Bruggen 24 juni 1940.
NIMH, verslag Commandant 4-5 R.H. H.A. van Beek 16 december 1947
Portretfoto van Rengers Hora Siccama: collectie Isabel van Boetzelaer